

POLSKA

NIEMCY

EUROPA

60 lat

**INSTYTUTU
ZACHODNIEGO**

**MIĘDZY
NAUKĄ
A POLITYKĄ**

2004

2

(311)

Instytut Zachodni PL ISSN 0039-2437

*Czasopismo
Instytutu
Zachodniego
w Poznaniu*

**PRZEGLĄD
ZACHODNI**

Instytut Zachodni

PRZEGLĄD ZACHODNI

KWARTALNIK

SPIS TREŚCI

60 LAT INSTYTUTU ZACHODNIEGO

Polacy – Niemcy: dialog w nauce i polityce. Przemówienie dyrektor Instytutu Zachodniego prof. Anny Wolff-Powęskiej	3
Wystąpienie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Aleksandra Kwaśniewskiego z okazji 60. rocznicy powstania Instytutu Zachodniego	8
Między nauką a polityką: Instytut Zachodni w latach 1944-2004. Referat prof. Henryka Olszewskiego	12

*

Polska racja stanu a problem niemiecki – dyskusja panelowa z udziałem ministrów spraw zagranicznych: Władysława Bartoszewskiego, Bronisława Geremka, Andrzeja Olechowskiego, Adama D. Rotfelda (opracowanie <i>Bartłomiej P. Wróblewski</i>)	20
---	----

ARTYKUŁY

<i>Krzysztof Kwaśniewski</i> , Miejsce regionalizmu w uniwersaliach nauki	29
<i>Bernard Piotrowski</i> , Dorobek naukowy Instytutu Zachodniego	37
<i>Lech Trzeciakowski</i> , Poznań – Posen. Stolica Polaków pod zaborem pruskim. Hauptstadt der Ostmark	71
<i>Maria Paradowska</i> , Bambrzy poznańscy	91
<i>Bronisław Kortus</i> , Rola geografii w polskiej myśli zachodniej XX wieku	105
<i>Grzegorz Strauchold</i> , Polskie badania zachodnie w drugiej połowie lat czterdziestych	131

ŹRÓDŁA

<i>Mariia Wagińska-Marzec</i> , Sekcja Onomastyczna Instytutu Zachodniego	161
---	-----

OCENY I OMÓWIENIA

Najnowsze publikacje Instytutu Zachodniego (<i>Natalia Jackowska</i>)	185
Kultura bezpieczeństwa narodowego w Polsce i Niemczech, pod red. K. Malinowskiego (omów. <i>Marcin Zaborowski</i>)	188
Sąsiedztwo w centrum Europy. Stosunki polsko-niemieckie na początku nowego stulecia. Antologia tekstów magazynu polsko-niemieckiego „Dialog” z lat 1999-2003, wybór i oprac. B. Kerski (omów. <i>Leszek Żyliński</i>)	191

Robert Łoś, Wschodnia polityka kanclerza Konrada Adenauera (omów. <i>Wojciech Krzyżaniak</i>)	193
Natalia Jackowska, Kościół katolicki w Polsce wobec integracji europejskiej (omów. <i>Paweł Deskur</i>)	195
„Ojczyzna” 1939-1945. Dokumenty, wspomnienia, publicystyka, pod red. Z. Mazura, A. Pietrowicz (omów. <i>Andrzej Choniawko</i>)	199
Edward Mieczysław Serwański, W kręgu myśli zachodniej. Wspomnienia i zapiski Wielkopolanina (omów. <i>Lukasz Bartkowiak</i>)	201
Marceli Kosman, Polska – Litwa. Z odległej i bliższej przeszłości (omów. <i>Jan Seredyka</i>)	203
Markus Krzoska, Für ein Polen an Oder und Ostsee. Zygmunt Wojciechowski (1900-1955) als Historiker und Publizist (omów. <i>Zbigniew Mazur</i>)	207

RADA REDAKCYJNA

Jan Barcz, Przemysław Hauser, Jerzy Kozeński, Andrzej Kwilecki, Gerard Labuda, Henryk Olszewski, Hubert Orłowski, Aleksander Posern-Zieliński, Tomasz Schramm, Jerzy Strzelczyk, Wacław Wilczyński, Marian Wojciechowski, Anna Wolff-Powęska (przewodnicząca)

KOLEGIUM REDAKCYJNE

Redaktor naczelny: Hanka Dmochowska
Członkowie: Piotr Kalka, Bogdan Koszel, Stanisław Lisiecki
Sekretarz redakcji: Romualda Zwierzycka

Wydanie publikacji dofinansowane przez Komitet Badań Naukowych

Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo skracania i adiustacji tekstów

WYDAWCA: INSTYTUT ZACHODNI, INSTYTUT NAUKOWO-BADAWCZY
POZNAŃ, UL. MOSTOWA 27

tel. (061) 852 28 54; fax (061) 852 49 05; e-mail: wydawnictwo@iz.poznan.pl; www.iz.poznan.pl

Nakład 600 egz. Objętość ark. wyd. 19,50 ark. druk. 13,50. Papier druk. sat. kl. III, 80 g, 70 × 100.

Oddano do składu w maju 2004 r. Podpisano do druku w czerwcu 2004 r.

Druk ukończono w czerwcu 2004 r.

POZNAŃSKA DRUKARNIA NAUKOWA Sp. z o.o. – POZNAŃ, UL. HEWELIUSZA 40

INDEKS 371351

INHALT

60 Jahre Westinstitut

Polen – Deutsche. Dialog in Wissenschaft und Politik. Ansprache der Direktorin des Westinstituts
Prof. Anna Wolff-Roweńska

Rede des Staatspräsidenten der Polnischen Republik Aleksander Kwaśniewski zum 60. Jahrestag
der Gründung des Westinstituts

Zwischen Wissenschaft und Politik. Das Westinstitut in den Jahren 1944-2004. Bericht von
Prof. Henryk Olszewski

Die polnische Staatsraison und die deutsche Frage – Diskussion mit den früheren Außenministern
Władysław Bartoszewski, Bronisław Geremek, Andrzej Olechowski, Adam D. Rotfeld
(bearbeitet von *Barłomiej P. Wróblewski*)

Krzysztof Kwaśniewski, Die Rolle des Regionalismus im Universum der Wissenschaft

Bernard Piatrowski, Der wissenschaftliche Ertrag des Westinstituts

Lech Trzeciakowski, Poznań – Posen. Die Hauptstadt der Polen im preussischen Teilungsgebiet.
Hauptstadt der Ostmark

Maria Paradawska, Die Posener Bamberger

Bronisław Korlus, Die Rolle der Geographie im polnischen Westgedanken des 20. Jahrhunderts

Grzegorz Strauchold, Die polnische Westforschung in der zweiten Hälfte der 40er Jahre

Maria Wagińska-Marzec, Die onomastische Abteilung im Westinstitut

Buchbesprechungen

CONTENTS

60 Years of the Institute for Western Affairs

Poles – Germans: Dialogue in Science and Politics. The Address of Prof. Anna Wolff-Powęska, the
Director of the Institute for Western Affairs

The Address of Aleksander Kwaśniewski, the President of the Republic of Poland, on the 60th
Anniversary of the Institute for Western Affairs

Between Science and Politics. The Institute for Western Affairs in the Years 1944-2004. A Report by
Prof. Henryk Olszewski

Polish Raison d'état and the German Problem – A Panel Discussion with the Participation of the
Ministers of Foreign Affairs: Władysław Bartoszewski, Bronisław Geremek, Andrzej Ole-
chowski, and Adam D. Rotfeld (edited by *Barłomiej P. Wróblewski*)

Krzysztof Kwaśniewski, The Place of Regionalism in the Universality of Science

Bernard Piatrowski, The Scientific Profile of the Institute for Western Affairs

Lech Trzeciakowski, Poznań – Posen. The Capital of Poles under Prussian Rule. Hauptstadt der
Ostmark

Maria Paradawska, The Poznań Bampers

Bronisław Korlus, The Role of Geography in Polish Western Thought in the 20th Century

Grzegorz Strauchold, Polish Western Studies in the Second Half of the 1940s

Maria Wagińska-Marzec, The Onomastic Section of the Institute for Western Affairs

Book Reviews